

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO**

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

BILANS

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE

SPIS TREŚCI

BILANS NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU	5
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT NBP ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012 ROKU	7
INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE	8
1. WPROWADZENIE	8
1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP	8
1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego	10
1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym	10
1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru	10
1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2011 rok	10
2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	11
2.1. Podstawowe zasady rachunkowości	11
2.2. Kontynuacja działania	11
2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych	11
2.4. Wycena na dzień bilansowy	12
2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego	12
2.5.1. <i>Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości</i>	12
2.5.2. <i>Waluty obce</i>	13
2.5.3. <i>Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP</i>	14
2.5.4. <i>Akcje i udziały</i>	15
2.5.5. <i>Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych</i>	15
2.5.6. <i>Pieniądz w obiegu</i>	15
2.5.7. <i>Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP</i>	16
2.5.8. <i>Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne</i>	16
2.5.9. <i>Środki obrotowe</i>	17
2.5.10. <i>Utrata wartości aktywów</i>	17
2.5.11. <i>Rezerwy na przyszłe zobowiązania</i>	18
2.5.12. <i>Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych</i>	18
2.5.13. <i>Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości</i>	18
2.5.14. <i>Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward</i>	19
2.5.15. <i>Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap</i>	19
2.5.16. <i>Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities</i>	19
2.6. Zdarzenia po dacie bilansu	20
3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI	20
4. WARTOŚCI OPARTE NA PROFESJONALNYM OSĄDZIE I SZACUNKACH	20
5. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZMIAN I STRUKTURY BILANSU ORAZ WYNIKU FINANSOWEGO NBP	21

6.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO BILANSU.....	27
Nota 1	Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości .	27
Nota 2	Należności od MFW	27
Nota 3	Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne.....	28
Nota 4	Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	28
Nota 5	Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	29
Nota 6	Pozostałe aktywa finansowe	29
Nota 7	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	31
Nota 8	Rozliczenia międzyokresowe kosztów	32
Nota 9	Inne	32
Nota 10	Pieniądz w obiegu	32
Nota 11	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej.....	33
Nota 12	Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	33
Nota 13	Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	34
Nota 14	Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	34
Nota 15	Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych.....	34
Nota 16	Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych.....	35
Nota 17	Zobowiązania wobec MFW	35
Nota 18	Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	36
Nota 19	Rozliczenia międzyokresowe	36
Nota 20	Inne	36
Nota 21	Rezerwy na przyszłe zobowiązania	36
Nota 22	Różnice z wyceny	37
Nota 23	Fundusze i rezerwy	38
Nota 24	Wynik finansowy	38
7.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO POZYCJI POZABILANSOWYCH	39
Nota 25	Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych	39
Nota 26	Instrumenty finansowe pozabilansowe	39
Nota 27	Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych.....	39
Nota 28	Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych	40
8.	NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	40
Nota 29	Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii	40
Nota 30	Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii	41
Nota 31	Przychody z operacji finansowych	43
Nota 32	Koszty operacji finansowych	43
Nota 33	Koszty niezrealizowane	44

Nota 34	Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych.....	45
Nota 35	Przychody z tytułu opłat i prowizji	45
Nota 36	Koszty z tytułu opłat i prowizji	45
Nota 37	Przychody z tytułu akcji i udziałów	45
Nota 38	Pozostałe przychody	46
Nota 39	Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	46
Nota 40	Koszty administracyjne	46
Nota 41	Koszty amortyzacji	47
Nota 42	Koszty emisji znaków pieniężnych	47
Nota 43	Pozostałe koszty	47
Nota 44	Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział.....	47
9.	POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....	48
Nota 45	Elastyczna Linia Kredytowa	48
Nota 46	Fundacja NBP	48
Nota 47	Zdarzenia po dacie bilansu	48
10.	RYZYSKO FINANSOWE I OPERACYJNE	49
10.1.	Ryzyko finansowe	49
10.1.1.	<i>Ryzyko kredytowe</i>	50
10.1.2.	<i>Ryzyko płynności</i>	51
10.1.3.	<i>Ryzyko stopy procentowej</i>	51
10.1.4.	<i>Ryzyko kursowe</i>	52
10.2.	Ryzyko operacyjne.....	52

BILANS NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

AKTYWA	Nota	31.12.2011	31.12.2012
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	17 804 260,4	17 066 498,7
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		316 654 533,9	320 541 064,4
2.1. Należności od MFW	2	10 145 391,3	9 584 003,4
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	306 509 142,6	310 957 061,0
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	356 402,0	0,7
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 957 070,8	1 311 880,9
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	873 744,9	896 858,6
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	193 895,2	182 496,9
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	72 111,0	5 971,9
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	56 741,2	49 400,0
10.5. Inne	9	760 578,5	177 153,5
Aktywa ogółem		336 772 267,1	338 919 444,7

PASYWA	Nota	31.12.2011	31.12.2012
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	112 089 532,0	113 666 844,1
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	119 823 979,6	153 632 729,7
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		20 417 008,4	48 815 544,9
2.2. Depozyty na koniec dnia		5 976 261,2	4 975 374,8
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		93 430 710,0	99 841 810,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	169 616,1	229 233,6
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	4 655 713,7	4 797 701,0
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		4 606 627,8	4 742 282,3
4.2. Pozostałe zobowiązania		49 085,9	55 418,7
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	323 361,4	149 356,3
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	16 126 196,1	15 819 629,3
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	10 056 395,7	10 864 085,8
8. Zobowiązania wobec MFW	17	6 844 178,1	6 218 885,5
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		862 282,6	262 126,6
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	547 786,7	2 815,7
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	200 961,9	202 447,2
10.3. Inne	20	113 534,0	56 863,7
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	105 412,5	113 734,8
12. Różnice z wyceny	22	54 667 609,7	25 157 432,7
13. Fundusze i rezerwy	23	13 868 759,7	13 924 502,4
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		534 733,7	966 590,7
13.3. Rezerwy		11 834 026,0	11 457 911,7
14. Wynik finansowy	24	-2 820 770,1	-5 916 817,1
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		8 637 141,6	5 541 094,6
14.2. Strata z lat ubiegłych		-11 457 911,7	-11 457 911,7
Pasywa ogółem		336 772 267,1	338 919 444,7

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2013

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT NBP ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2012 ROKU

	Nota	2011 w tys. złotych	2012
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-1 275 714,6	-3 164 885,1
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	29	6 427 078,2	6 314 610,7
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30	7 702 792,8	9 479 495,8
2. Wynik z operacji finansowych		10 546 580,5	9 724 521,0
2.1. Przychody z operacji finansowych	31	11 121 839,0	10 676 334,2
2.2. Koszty operacji finansowych	32	1 341 839,5	493 100,8
2.3. Koszty niezrealizowane	33	278,6	834 826,7
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	766 859,6	376 114,3
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		0,0	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		-902,1	-109 484,2
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	35	35 488,9	34 626,1
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	36	36 391,0	144 110,3
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	37	72 783,3	21 226,6
5. Pozostałe przychody	38	342 596,2	148 958,2
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		9 685 343,3	6 620 336,5
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	39	429 935,1	457 198,0
7. Koszty administracyjne	40	259 270,7	269 259,1
8. Koszty amortyzacji	41	77 345,0	68 848,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	42	262 048,3	267 436,2
10. Pozostałe koszty	43	19 602,6	16 500,3
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	44	8 637 141,6	5 541 094,6

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2013

INFORMACJA DODATKOWA – DANE OGÓLNE

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Rolę, funkcje oraz zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2, z późniejszymi zmianami), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1376, z późniejszymi zmianami),
- Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późniejszymi zmianami) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

- 1) Prezes Narodowego Banku Polskiego (powoływany na sześcioletnią kadencję),
- 2) Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
- 3) Zarząd Narodowego Banku Polskiego (członkowie powoływani na okres sześciu lat).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2012 r.:

Prezes NBP

Marek Belka
– powołany 10 czerwca 2010 r.
– rozpoczął kadencję 11 czerwca 2010 r.

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący

Marek Belka – od 11 czerwca 2010 r.

Członkowie

Andrzej Bratkowski – od 10 stycznia 2010 r.

Elżbieta Chojna-Duch – od 10 stycznia 2010 r.

Zyta Gilowska – od 19 lutego 2010 r.

Adam Glapiński – od 19 lutego 2010 r.

Jerzy Hausner – od 24 stycznia 2010 r.

Andrzej Kaźmierczak – od 19 lutego 2010 r.

Andrzej Rzońca – od 24 stycznia 2010 r.

Jan Winiecki – od 24 stycznia 2010 r.

Anna Zielińska-Głębocka – od 9 lutego 2010 r.

Zarząd NBP

Przewodniczący

Marek Belka – od 11 czerwca 2010 r.

Pierwszy Zastępca Prezesa NBP

Piotr Wiesiołek – od 6 marca 2008 r.

Wiceprezes NBP

Witold Koziański – od 24 października 2008 r.

Członkowie

Eugeniusz Gatnar – od 25 marca 2010 r.

Andrzej Raczek – od 7 września 2010 r.

Jakub Skiba – od 2 listopada 2007 r.

Zdzisław Sokal – od 13 marca 2007 r.

Małgorzata Zaleska – od 3 sierpnia 2009 r.

Z dniem 13 marca 2013 r. zakończyła się kadencja członka Zarządu NBP Zdzisława Sokala.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2012 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38, z późniejszymi zmianami),
- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwały nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami,
- uchwały nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2012 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta - firmę PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2010 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późniejszymi zmianami) na okres trzech lat (badanie sprawozdania finansowego za lata: 2010, 2011 i 2012).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2011 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2011 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2012 w dniu 4 kwietnia 2012 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 92/2012 w dniu 12 czerwca 2012 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie finansowe - firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2011 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 8.637.141,6 tys. zł. W związku z tym, w 2012 r. NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 8.205.284,5 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP 5% zysku, tj. kwota 431.857,1 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. OPIS ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości NBP odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2010/20, z późniejszymi zmianami), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się przewidzianym w Wytocznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego¹.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

¹ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie

waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje denominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień

bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu. Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały – według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku – według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2012 r.

Środki trwałe	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Grunty	nieamortyzowane
<i>w tym Prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Kotły, maszyny energetyczne	86-300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-144
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-192
Urządzenia techniczne	36-240
Środki transportu	78-180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	60-240
Wartości niematerialne i prawne	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, patentów znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy amortyzacji.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, można dokonywać jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku przyjęto do użytkowania.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty,
- wartości nominalnej – wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych – według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP wówczas, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 4).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się – zaliczając ją do przychodów – wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

W 2012 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości.

4. WARTOŚCI OPARTE NA PROFESJONALNYM OSĄDZIE I SZACUNKACH

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (Value at Risk – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane na podstawie analizy ich rozkładu, wyznaczonego w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe

średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności:

- ustalania kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarium),
- ustalania okresów użytkowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ustalania kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZMIAN I STRUKTURY BILANSU ORAZ WYNIKU FINANSOWEGO NBP

Bilans NBP

Na 31.12.2012 suma bilansowa NBP wyniosła 338.919.444,7 tys. zł i była o 2.147.177,6 tys. zł (0,6%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011.

Po stronie aktywów wzrost sumy bilansowej dotyczył głównie oficjalnych aktywów rezerwowych, które na 31.12.2012 wyniosły 337.591.719,7 tys. zł i były o 3.144.525,4 tys. zł wyższe w porównaniu z 31.12.2011.² Do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się: złoto monetarne, transzę rezerwową w MFW, pożyczki udzielone MFW³, rachunki bieżące i lokaty w walutach obcych za granicą, zagraniczne papiery wartościowe, lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych oraz zapas walut obcych. NBP aktywnie zarządza większością z wymienionych powyżej instrumentów w ramach zarządzania rezerwami walutowymi. Zwiększenie oficjalnych aktywów rezerwowych w walutach oryginalnych było związane z: wpływami środków finansowych w euro z Unii Europejskiej, dodatnimi przepływami netto z tytułu obsługi bankowej zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa oraz wpływami środków finansowych w walutach obcych z działalności inwestycyjnej NBP. Na zmianę równowartości złotowej oficjalnych aktywów rezerwowych wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej przeprowadzona na 31.12.2012.

Po stronie pasywów aktualizacja wyceny kursowej skutkowałą spadkiem różnic z wyceny kursowej, które na 31.12.2012 wyniosły 21.698.967,0 tys. zł i były o 27.700.762,5 tys. zł niższe w porównaniu z 31.12.2011.

² W przeliczeniu na EUR poziom oficjalnych aktywów rezerwowych wyniósł 82.577.104,8 tys. EUR na 31.12.2012 w porównaniu z 75.721.607,1 tys. EUR na 31.12.2011.

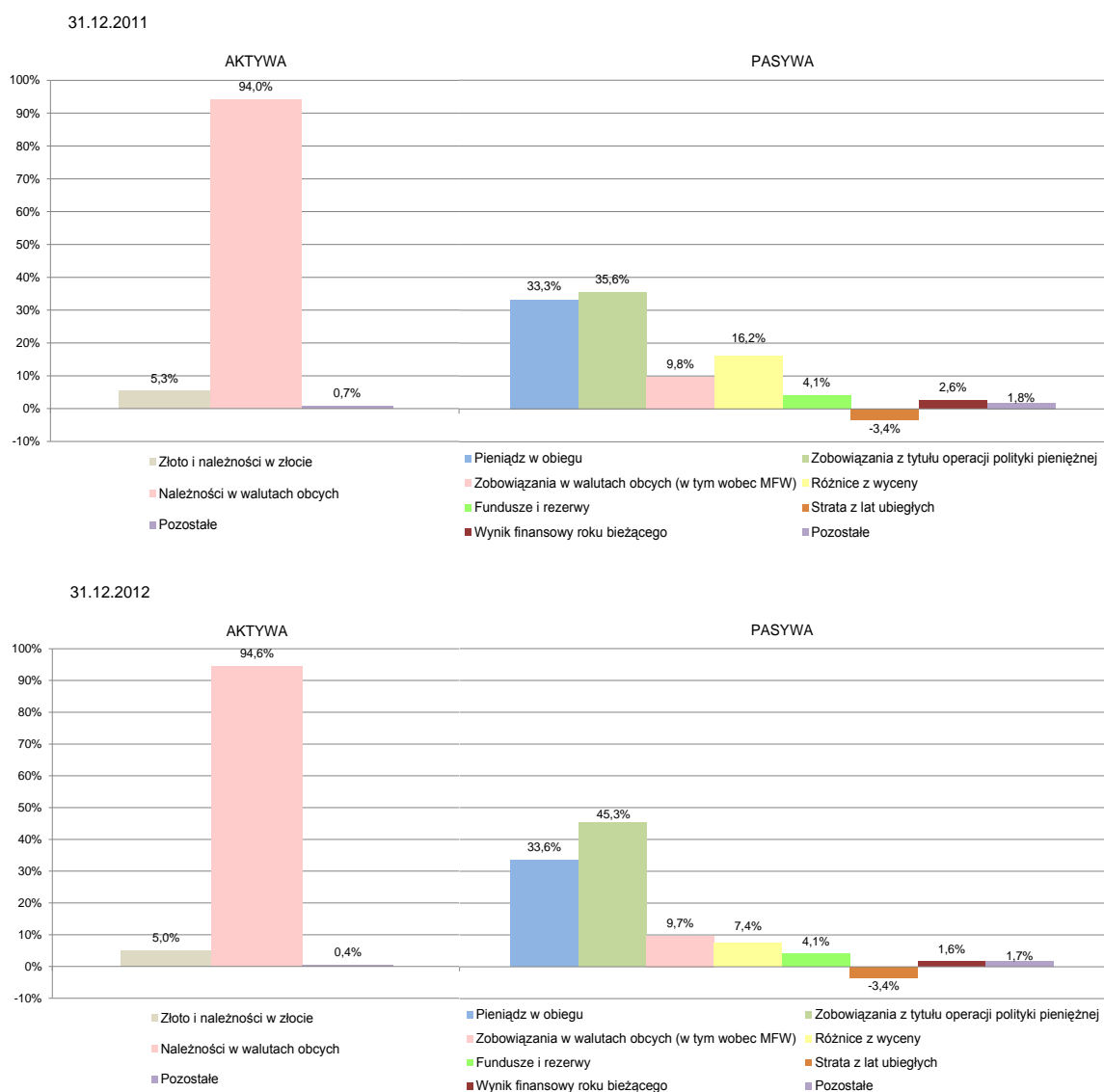
³ Dla celów statystyki pożyczki te są traktowane jako część transzy rezerwowej MFW.

Jednocześnie, po stronie pasywów wzrost sumy bilansowej został spowodowany:

- wyższymi o 33.808.750,1 tys. zł zobowiązaniami z tytułu operacji polityki pieniężnej, które na 31.12.2012 wyniosły 153.632.729,7 tys. zł,
- wyższymi o 1.577.312,1 tys. zł zobowiązaniami z tytułu pieniądza w obiegu, które na 31.12.2012 wyniosły 113.666.844,1 tys. zł.

W bilansie NBP po stronie aktywów dominują pozycje w walutach obcych oraz złoto. Na 31.12.2012 ich łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 99,6%, w porównaniu z 99,3% na 31.12.2011. Z kolei, po stronie pasywów udział zobowiązań w walutach obcych wyniósł 9,7% na 31.12.2012, w porównaniu z 9,8% na 31.12.2011. Podstawowymi składnikami pasywów są zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej oraz pieniądź w obiegu, których łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 78,9% na 31.12.2012, w porównaniu z 68,9% na 31.12.2011 (por. Wykres 1).

Wykres 1. Struktura bilansu NBP na 31.12.2011 i 31.12.2012.

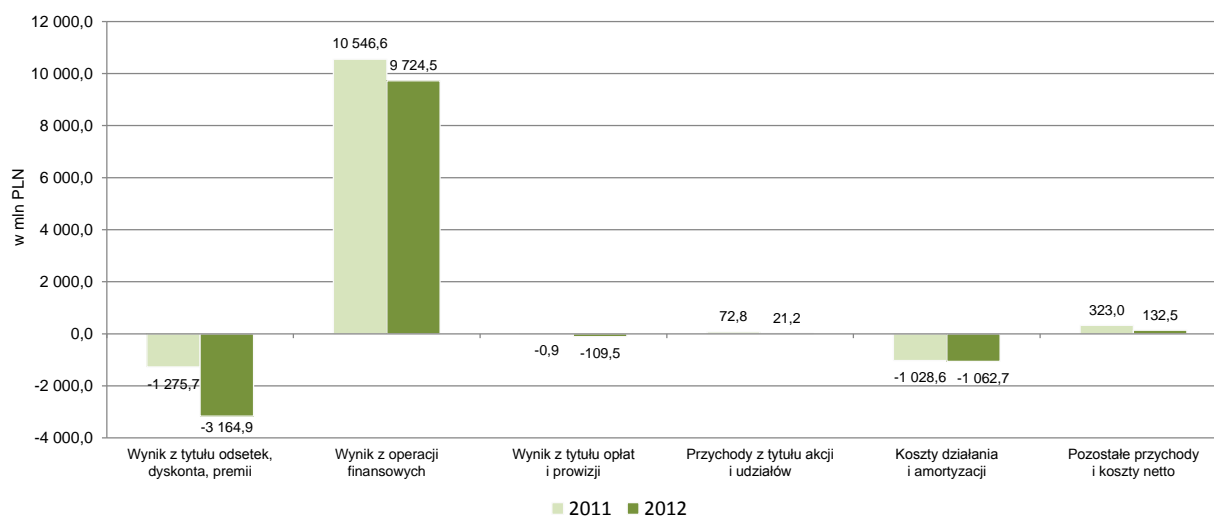
Wynik finansowy NBP

Wynik finansowy NBP za 2012 r. wyniósł 5.541.094,6 tys. zł i był o 3.096.047,0 tys. zł (35,8%) niższy w porównaniu z 2011 r.

Spadek wyniku finansowego NBP był głównie spowodowany zmniejszeniem wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii oraz wyniku z operacji finansowych.

Strukturę wyniku finansowego NBP za lata 2011 i 2012 przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Struktura wyniku finansowego w latach 2011-2012.

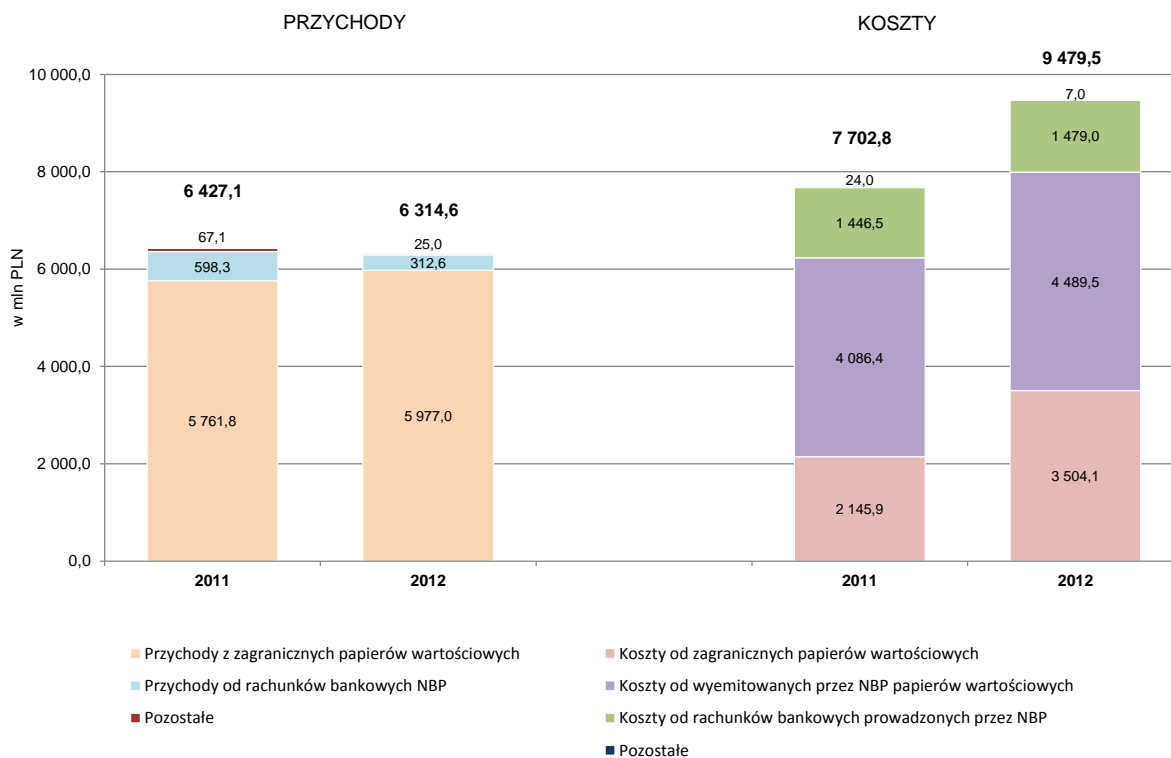

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii obejmuje głównie:

- przychody i koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych wykorzystywanych w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, na które wpływają: poziom rezerw walutowych, ich struktura inwestycyjna i walutowa, zmiany oprocentowania i cen instrumentów inwestycyjnych oraz zmiany kursów walutowych,
- przychody i koszty odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (głównie koszty emisji bonów pieniężnych),
- koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP dla sektora rządowego.

Spadek wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii o 1.889.170,5 tys. zł był głównie efektem wzrostu kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych oraz kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP (por. Wykres 3).

Wykres 3. Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2011-2012.*

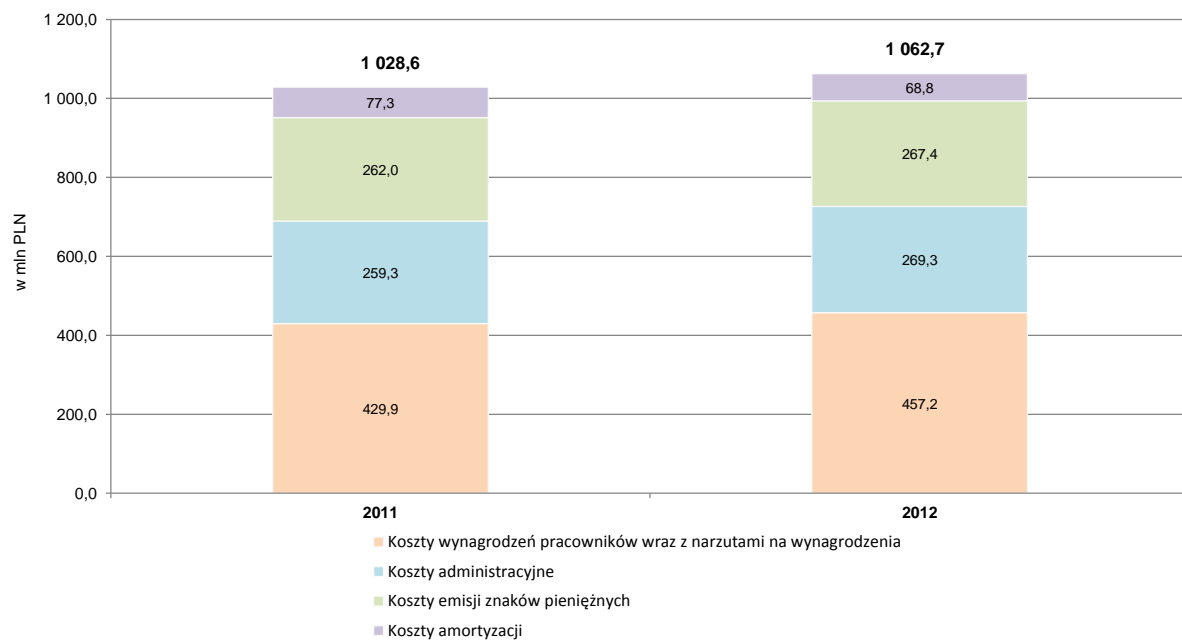

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

Wynik z operacji finansowych obejmuje głównie: zrealizowane różnice kursowe i cenowe, koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i cenowej oraz efekty zmian kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Spadek wyniku z operacji finansowych o 822.059,5 tys. zł był przede wszystkim spowodowany niższymi przychodami z operacji finansowych, ze względu na niższe przychody ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych oraz spadek przychodów z rozwiązania rezerwy na ryzyko kursowe. Koszty składające się na wynik z operacji finansowych pozostały w 2012 r. na poziomie zbliżonym do 2011 r. Nastąpiła natomiast zmiana ich struktury: koszty ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych zmniejszyły się o 848.728,2 tys. zł przy jednoczesnym wzroście kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej i cenowej o 834.548,1 tys. zł. (por. Wykres 4).

Wykres 5. Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2011-2012. *

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować.

6. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO BILANSU

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	17 804 260,4	17 066 498,7	-737 761,7	-4,1%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>13 468 260,9</i>	<i>12 730 499,2</i>	<i>-737 761,7</i>	<i>-5,5%</i>

Pozycja obejmuje zasób złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, przechowywanego w NBP oraz ulokowanego na rachunku w banku zagranicznym. Na 31.12.2012 NBP posiadał 3.308,9 tys. uncji (102,9 ton). Stan zasobu złota w posiadaniu NBP nie zmienił się w porównaniu ze stanem na 31.12.2011.

Spadek pozycji był wynikiem aktualizacji wyceny kursowej złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
SDR w ramach transzy rezerwowej	3 052 762,1	2 759 364,9	-293 397,2	-9,6%
Rachunki bieżące w MFW	6 142 978,4	5 368 053,3	-774 925,1	-12,6%
Rachunki lokat terminowych w MFW	37 097,7	33 715,1	-3 382,6	-9,1%
Pożyczki udzielone MFW	912 553,1	1 422 870,1	510 317,0	55,9%
Razem	10 145 391,3	9 584 003,4	-561 387,9	-5,5%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>987 103,0</i>	<i>-13 624,5</i>	<i>-1 000 727,5</i>	<i>-101,4%</i>

Pozycja obejmuje denominowane w SDR:

- transzę rezerwową, odpowiadającą kwocie udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w wysokości 1.688.400,0 tys. SDR pomniejszonej o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1), którego saldo na 31.12.2012 wyniosło 5.262.422,9 tys. zł,
- rachunek bieżący NBP w MFW, na którym są ujmowane między innymi środki pieniężne otrzymane przez NBP w ramach alokacji SDR (por. Nota 17),
- rachunki lokat terminowych NBP w MFW,
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych – *New Arrangements to Borrow (NAB)* (por. Nota 27).

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej SDR. Jednocześnie nastąpił wzrost należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w związku z przekazaniem przez NBP w 2012 r. kolejnych płatności w ramach NAB.

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunki bieżące w walutach obcych	9 764 676,7	3 867 549,1	-5 897 127,6	-60,4%
Rachunki lokat terminowych w walutach obcych	18 975 830,5	16 971 321,4	-2 004 509,1	-10,6%
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	9 900 277,8	13 075 900,2	3 175 622,4	32,1%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (notowane na aktywnym rynku niezakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności)	267 660 962,9	276 880 850,6	9 219 887,7	3,4%
Zapas banknotów i monet zagranicznych	207 386,0	161 439,7	-45 946,3	-22,2%
Inne należności w walutach obcych	8,7	0,0	-8,7	-100,0%
Razem	306 509 142,6	310 957 061,0	4 447 918,4	1,5%
<i>w tym</i>				
- różnice z wyceny kursowej	38 625 198,8	8 747 413,4	-29 877 785,4	-77,4%
- różnice z wyceny cenowej	3 649 616,2	1 755 094,6	-1 894 521,6	-51,9%

Pozycja obejmuje aktywa w walutach obcych, głównie w USD, EUR, GBP, AUD i NOK. Wykazywane w niej: dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych stanowią podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych.

Ponadto, w 2012 r. NBP rozpoczął inwestycje w rządowe papiery wartościowe denominowane w walutach krajów rozwijających się (brazylijski real – BRL, meksykańskie peso – MXN).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem przyrostu rezerw walutowych NBP⁴ i tym samym zwiększonego zaangażowania NBP w wybrane instrumenty finansowe. Jednocześnie na zmianę omawianej pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej i cenowej (por. Nota 22 i Nota 33).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje należności NBP od banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 0,7 tys. zł i była o 356.401,3 tys. zł (99,9%) niższa w porównaniu z 31.12.2011. Spadek pozycji był głównie wynikiem otrzymania przez NBP spłaty ostatnich rat kredytu refinansowego na inwestycje centralne wraz z odsetkami.

⁴ Rezerwy walutowe stanowią główny składnik oficjalnych aktywów rezerwowych (por. Rozdział 5).

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Środki trwałe brutto	1 863 240,7	1 899 667,7	36 427,0	2,0%
Umorzenie	-1 043 262,0	-1 063 513,3	-20 251,3	1,9%
Odpisy aktualizujące	-16 095,0	-16 137,8	-42,8	0,3%
Środki trwałe netto	803 883,7	820 016,6	16 132,9	2,0%
Wartości niematerialne i prawne brutto	337 985,4	352 579,3	14 593,9	4,3%
Umorzenie	-268 115,3	-275 728,4	-7 613,1	2,8%
Odpisy aktualizujące	-8,9	-8,9	0,0	0,0%
Wartości niematerialne i prawne netto	69 861,2	76 842,0	6 980,8	10,0%
Razem	873 744,9	896 858,6	23 113,7	2,6%

Pozycja obejmuje środki trwałe (w tym nakłady na środki trwałe) oraz wartości niematerialne i prawne (w tym nakłady na wartości niematerialne i prawne).

Na 31.12.2012 na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Akcje i udziały w podmiotach krajowych	53 848,9	53 848,9	0,0	0,0%
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych	140 046,3	128 648,0	-11 398,3	-8,1%
Razem	193 895,2	182 496,9	-11 398,3	-5,9%

Pozycja obejmuje posiadane przez NBP akcje i udziały w podmiotach krajowych (w tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A., Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.) oraz podmiotach zagranicznych (Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, S.W.I.F.T., Europejski Bank Centralny).

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Od 01.05.2004, tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2012 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 80.758,8 tys. zł (19.754,1 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych

państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Na 31.12.2012 udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wyniósł 4,8954%, co odpowiadało kwocie 526.777,0 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 507.022,8 tys. EUR.

W dniu 29 grudnia 2010 r. nastąpiło zwiększenie kapitału subskrybowanego Europejskiego Banku Centralnego o 5.000.000,0 tys. EUR, z 5.760.652,4 tys. EUR do 10.760.652,4 tys. EUR. Banki centralne Eurosystemu zobowiązane do wpłaty kapitału do EBC w trzech ratach, w dniu 27 grudnia 2012 r. dokonały płatności trzeciej raty w wysokości 1.166.175,0 tys. EUR.

Wysokość klucza subskrypcji kapitału oraz kwoty kapitału subskrybowanego i kapitału opłaconego dla poszczególnych krajowych banków centralnych ESBC przedstawiono poniżej.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE NBP NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału	Kapitał subskrybowany	Kapitał opłacony	Kapitał opłacony
	na 31.12.2012	od 29.12.2010	do 26.12.2012	od 27.12.2012
Narodowy Bank Austrii	1,9417%	208 939 587,70	176 577 921,04	208 939 587,70
Narodowy Bank Belgii	2,4256%	261 010 384,68	220 583 718,02	261 010 384,68
Centralny Bank Cypru	0,1369%	14 731 333,14	12 449 666,48	14 731 333,14
Bank Estonii	0,1790%	19 261 567,80	16 278 234,47	19 261 567,80
Bank Finlandii	1,2539%	134 927 820,48	114 029 487,14	134 927 820,48
Bank Francji	14,2212%	1 530 293 899,48	1 293 273 899,48	1 530 293 899,48
Bank Grecji	1,9649%	211 436 059,06	178 687 725,72	211 436 059,06
Bank Hiszpanii	8,3040%	893 564 575,51	755 164 575,51	893 564 575,51
Bank Holandii	3,9882%	429 156 339,12	362 686 339,12	429 156 339,12
Centralny Bank Irlandii	1,1107%	119 518 566,24	101 006 899,58	119 518 566,24
Centralny Bank Luksemburga	0,1747%	18 798 859,75	15 887 193,09	18 798 859,75
Centralny Bank Malty	0,0632%	6 800 732,32	5 747 398,98	6 800 732,32
Niemiecki Bank Federalny	18,9373%	2 037 777 027,43	1 722 155 360,77	2 037 777 027,43
Bank Portugalii	1,7504%	188 354 459,65	159 181 126,31	188 354 459,65
Narodowy Bank Słowacji	0,6934%	74 614 363,76	63 057 697,10	74 614 363,76
Bank Słowenii	0,3288%	35 381 025,10	29 901 025,10	35 381 025,10
Bank Włoch	12,4966%	1 344 715 688,14	1 136 439 021,48	1 344 715 688,14
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>69,9705%</i>	<i>7 529 282 289,35</i>	<i>6 363 107 289,36</i>	<i>7 529 282 289,35</i>
Narodowy Bank Bułgarii	0,8686%	93 467 026,77	3 505 013,50	3 505 013,50
Narodowy Bank Czech	1,4472%	155 728 161,57	5 839 806,06	5 839 806,06
Narodowy Bank Danii	1,4835%	159 634 278,39	5 986 285,44	5 986 285,44
Bank Litwy	0,4256%	45 797 336,63	1 717 400,12	1 717 400,12
Bank Łotwy	0,2837%	30 527 970,87	1 144 798,91	1 144 798,91
Narodowy Bank Polski	4,8954%	526 776 977,72	19 754 136,66	19 754 136,66
Narodowy Bank Rumunii	2,4645%	265 196 278,46	9 944 860,44	9 944 860,44
Bank Szwecji	2,2582%	242 997 052,56	9 112 389,47	9 112 389,47
Narodowy Bank Węgier	1,3856%	149 099 599,69	5 591 234,99	5 591 234,99
Bank Anglii	14,5172%	1 562 145 430,59	58 580 453,65	58 580 453,65
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>30,0295%</i>	<i>3 231 370 113,23</i>	<i>121 176 379,25</i>	<i>121 176 379,25</i>
Razem	100%	10 760 652 402,58	6 484 283 668,61	7 650 458 668,60

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	72 098,6	5 248,6	-66 850,0	-92,7%
Różnice z wyceny cenowej	12,4	723,3	710,9	5 733,1%
Razem	72 111,0	5 971,9	-66 139,1	-91,7%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 22 i Nota 26).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Pozycja obejmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 49.400,0 tys. zł i była o 7.341,2 tys. zł (12,9%) niższa w porównaniu z 31.12.2011. Spadek pozycji był wynikiem zmniejszenia dyskonta do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. Nota 11) jak również rozliczeń międzyokresowych kosztów usług dotyczących gospodarki własnej NBP.

Nota 9 Inne

Pozycja obejmuje głównie środki obrotowe (w tym metale szlachetne), kredyty i pożyczki udzielone pracownikom, salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz inne należności.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 177.153,5 tys. zł i była o 583.425,0 tys. zł (76,7%) niższa w porównaniu z 31.12.2011. Spadek pozycji był głównie spowodowany niższymi o 541.489,8 tys. zł saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zmniejszonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2012 r. (por. Nota 25).

Nota 10 Pieniądz w obiegu

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Banknoty krajowe w obiegu	108 807 688,4	110 186 242,4	1 378 554,0	1,3%
Monety krajowe w obiegu	3 281 843,6	3 480 601,7	198 758,1	6,1%
Razem	112 089 532,0	113 666 844,1	1 577 312,1	1,4%

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2012 wyniosła 252.197,8 tys. zł w porównaniu z 244.239,2 tys. zł na 31.12.2011.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2012 r. wyniósł 112.274,5 mln zł w porównaniu z 106.357,0 mln zł w 2011 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	20 417 008,4	48 815 544,9	28 398 536,5	139,1%
Depozyty na koniec dnia	5 976 261,2	4 975 374,8	-1 000 886,4	-16,7%
Inne operacje polityki pieniężnej	93 430 710,0	99 841 810,0	6 411 100,0	6,9%
Razem	119 823 979,6	153 632 729,7	33 808 750,1	28,2%

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku (wykazywane w pozycji *Inne operacje polityki pieniężnej*),
- salda na rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych oraz utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
- zobowiązania z tytułu depozytów na koniec dnia.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu rachunków bieżących oraz stanu zobowiązań z tytułu emisji bonów pieniężnych przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu depozytów na koniec dnia.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z:

- nierozliczonych na 31.12.2012 zleceń płatniczych klientów NBP skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym - ELIXIR, za pośrednictwem KIR S.A.,
- środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku powierniczym prowadzonym przez NBP dla KIR S.A., służącym do rozliczania zleceń płatności w trybie ciągłym w systemie Express ELIXIR⁵.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 229.233,6 tys. zł i była o 59.617,5 tys. zł (35,1%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011. Wzrost pozycji był wynikiem zwiększenia zobowiązań z powyższych tytułów.

⁵ System Express ELIXIR został uruchomiony 12 czerwca 2012 r.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Zobowiązania wobec sektora rządowego	4 606 627,8	4 742 282,3	135 654,5	2,9%
Pozostałe zobowiązania	49 085,9	55 418,7	6 332,8	12,9%
Razem	4 655 713,7	4 797 701,0	141 987,3	3,0%

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla sektora rządowego, w tym: budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu środków na rachunkach bieżących i lokat terminowych podmiotów sektora rządowego przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu środków na ich rachunkach pomocniczych.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW w walucie krajowej, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 149.356,3 tys. zł i była o 174.005,1 tys. zł (53,8%) niższa w porównaniu z 31.12.2011. Spadek pozycji wynikał głównie ze zmniejszenia stanu środków pieniężnych na rachunku Komisji Europejskiej.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunki budżetu państwa	15 512 499,8	12 455 989,2	-3 056 510,6	-19,7%
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	432 556,0	2 788 043,4	2 355 487,4	544,6%
Pozostałe	181 140,3	575 596,7	394 456,4	217,8%
Razem	16 126 196,1	15 819 629,3	-306 566,8	-1,9%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	1 326 483,3	-22 592,5	-1 349 075,8	-101,7%

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Spadek pozycji był głównie wynikiem:

- zmniejszenia stanu środków w walutach obcych na rachunkach bieżących budżetu państwa,
- aktualizacji wyceny kursowej.

Jednocześnie nastąpił wzrost stanu środków pieniężnych na rachunkach banków krajowych prowadzonych dla rozliczeń w systemie TARGET2.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	9 899 942,3	10 711 629,5	811 687,2	8,2%
Pozostałe	156 453,4	152 456,3	-3 997,1	-2,6%
Razem	10 056 395,7	10 864 085,8	807 690,1	8,0%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>1 224 845,0</i>	<i>548 980,9</i>	<i>-675 864,1</i>	<i>-55,2%</i>

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zawierane łącznie z lokatami w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 3).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zaangażowania NBP w powyższe transakcje. Na zmianę wartości pozycji wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Zobowiązania wobec MFW	6 844 178,1	6 218 885,5	-625 292,6	-9,1%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>665 909,1</i>	<i>-8 840,7</i>	<i>-674 749,8</i>	<i>-101,3%</i>

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu środków pieniężnych otrzymanych przez NBP w ramach alokacji SDR wraz z naliczonymi odsetkami. Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	547 736,5	2 541,8	-545 194,7	-99,5%
Różnice z wyceny cenowej	50,2	273,9	223,7	445,6%
Razem	547 786,7	2 815,7	-544 971,0	-99,5%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26 i Nota 33).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

Pozycja obejmuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (w tym w walutach obcych) oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 202.447,2 tys. zł i była o 1.485,3 tys. zł (0,7%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011. Wzrost pozycji był wynikiem zwiększenia stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów przy jednoczesnym spadku rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Nota 20 Inne

Pozycja obejmuje głównie zobowiązania publicznoprawne, zobowiązania wobec dostawców, środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 56.863,7 tys. zł i była o 56.670,3 tys. zł (49,9%) niższa w porównaniu z 31.12.2011. Spadek pozycji był głównie spowodowany niższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej, wynikającymi ze zmniejszonego wolumenu transakcji bieżących zawieranych przez NBP w ostatnich dniach 2012 r. (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Pozycja obejmuje głównie rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

Na 31.12.2012 pozycja wyniosła 113.734,8 tys. zł i była o 8.322,3 tys. zł (7,9%) wyższa w porównaniu z 31.12.2011. Wzrost pozycji był głównie efektem zwiększenia rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu nagród jubileuszowych.

Nota 22 Różnice z wyceny

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0	0,0%
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	49 399 729,5	21 698 967,0	-27 700 762,5	-56,1%
- z wyceny złota	13 468 260,9	12 730 499,2	-737 761,7	-5,5%
- z wyceny walut obcych	35 931 468,6	8 968 467,8	-26 963 000,8	-75,0%
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	3 649 857,0	1 840 442,5	-1 809 414,5	-49,6%
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	3 649 844,6	1 839 719,2	-1 810 125,4	-49,6%
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	12,4	723,3	710,9	5 733,1%
Razem	54 667 609,7	25 157 432,7	-29 510 177,0	-54,0%

Na 31.12.2012 wartość pozycji była głównie efektem wystąpienia dodatnich różnic z wyceny kursowej złota oraz następujących walut obcych: USD, AUD, GBP i NOK.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota – przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych – przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wysokość średnich kosztów zasobu poszczególnych walut obcych i złota oraz kursów średnich NBP i średniej ceny rynkowej złota przedstawiono poniżej.

<i>w złotych</i>	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2011		31.12.2012	
AUD	2,7603790448	3,4670	2,9296905375	3,2183
BRL	-	1,8314	1,8802178382	1,5138
CAD	2,9399527735	3,3440	3,2109572868	3,1172
CHF	3,1620769958	3,6333	3,4056860912	3,3868
CZK	0,1554457455	0,1711	0,1603999993	0,1630
DKK	0,5635496933	0,5941	0,5596031137	0,5480
EUR	4,0563069964	4,4168	4,1048445547	4,0882
GBP	4,6239904984	5,2691	4,7494707457	5,0119
HUF	0,0136698219	0,0142	0,0136803907	0,0140
JPY	0,0383764180	0,0441	0,0401640074	0,0360
MXN	-	0,2440	0,2463190782	0,2380
NOK	0,4998587622	0,5676	0,5161671035	0,5552
SEK	0,4697496231	0,4950	0,4768318808	0,4757
USD	2,9027468377	3,4174	3,0205903233	3,0996
SDR	4,7341424263	5,2444	4,7729755923	4,7662
uncja złota*	1 310,3996257646	5 380,6963	1 310,3996257646	5 157,7344

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1.574,50 USD na 31.12.2011 i 1.664,00 USD na 31.12.2012.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2012 dodatnie różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w AUD, USD, EUR i GBP.

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2012:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0%
Fundusz rezerwowy	534 733,7	966 590,7	431 857,0	80,8%
Rezerwy	11 834 026,0	11 457 911,7	-376 114,3	-3,2%
Razem	13 868 759,7	13 924 502,4	55 742,7	0,4%

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia funduszu rezerwowego w wyniku dokonania odpisu z zysku za 2011 r. w kwocie 431.857,0 tys. zł przy jednoczesnej aktualizacji wysokości rezerwy w kwocie 376.114,3 tys. zł.

Nota 24 Wynik finansowy

Pozycja obejmuje:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 5.541.094,6 tys. zł (por. Nota 44),
- część straty poniesionej przez NBP w 2007 roku, która nie została pokryta środkami z funduszu rezerwowego; na 31.12.2012 pozycja wyniosła 11.457.911,7 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu z 31.12.2011.

7. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO POZYCJI POZABILANSOWYCH

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Należności wynikające z transakcji bieżących, w tym	6 189 548,5	299 559,7	-5 889 988,8	-95,2%
- należności w walucie krajowej	2 657 029,6	0,0	-2 657 029,6	-100,0%
- należności w walutach obcych	3 532 518,9	299 559,7	-3 232 959,2	-91,5%
Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących, w tym	6 189 548,5	299 559,7	-5 889 988,8	-95,2%
- zobowiązania w walucie krajowej	673,1	0,0	-673,1	-100,0%
- zobowiązania w walutach obcych	6 188 875,4	299 559,7	-5 889 315,7	-95,2%

Spadek poszczególnych pozycji wynikał z mniejszego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących wymiany walut obcych, przeprowadzanych przez NBP z bankami zagranicznymi.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2011	31.12.2012	Zmiana	
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych	165 292,1	1 254 158,7	1 088 866,6	658,8%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych	23 313,9	5 435 135,7	5 411 821,8	23 212,9%

Na 31.12.2012 wzrost pozycji był związany z większym wolumenem transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe zawartych przez NBP pod koniec roku.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2.528.590,0 tys. SDR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Na 31.12.2012 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach NAB, wyniosła 2.230.090,0 tys. SDR (10.629.055,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z:

- przekazaniem przez NBP MFW w latach 2011-2012 kwoty 301.000,0 tys. SDR (odpowiednio w 2011 r. – kwoty 174.000,0 tys. SDR oraz w 2012 r. – kwoty 127.000,0 tys. SDR),
- otrzymaniem przez NBP spłaty pożyczki w 2012 r. w kwocie 2.500,0 tys. SDR.

Nota 28 Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Na 31.12.2012 pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych dotyczyły głównie:

- otrzymanych przez NBP zabezpieczeń związanych z gospodarką własną NBP w kwocie 21.760,3 tys. zł (stan na 31.12.2011 – 21.462,3 tys. zł),
- należności warunkowych dochodzonych przez NBP w kwocie 219,4 tys. zł (stan na 31.12.2011 – 269,3 tys. zł).

Odsetki od Banku Handlowo-Kredytowego S.A. w likwidacji naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji (od dnia 1 kwietnia 1992 r.) wynoszą 1.183.103,7 tys. zł; ich stan nie zmienił się w porównaniu z 31.12.2011.

8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT**Nota 29 Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii**

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	5 761 765,7	5 976 974,8	215 209,1	3,7%
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych	598 253,0	312 588,0	-285 665,0	-47,7%
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek, w tym	36 018,0	15 411,9	-20 606,1	-57,2%
- w walutach obcych	27,4	1 252,9	1 225,5	4 472,6%
- w walucie krajowej	35 990,6	14 159,0	-21 831,6	-60,7%
Inne przychody	31 041,5	9 636,0	-21 405,5	-69,0%
Razem	6 427 078,2	6 314 610,7	-112 467,5	-1,7%

Pozycja obejmuje głównie przychody z odsetek i dyskonta od podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3) oraz od kredytu refinansowego na inwestycje centralne (por. Nota 4).

W 2012 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 285.665,0 tys. zł przychodów z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych, wynikających głównie ze zmniejszenia udziału lokat terminowych oraz lokat terminowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych w strukturze inwestycyjnej rezerw walutowych, jak również spadku średniorocznego oprocentowania tych transakcji odpowiednio w NOK oraz AUD i EUR,

przy:

- wyższych o 215.209,1 tys. zł przychodach z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, co było głównie spowodowane wzrostem udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze inwestycyjnej rezerw walutowych.

Jednocześnie na zmianę przychodów z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych miały wpływ:

- wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 66.384,8 mln EUR w 2012 r. w porównaniu z 62.734,0 mln EUR w 2011 r.),
- zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do USD, EUR, GBP, AUD i NOK (por. zestawienie kursów średniorocznych poniżej).

Niższe o 21.831,6 tys. zł przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walucie krajowej były głównie efektem zmniejszenia należności z tytułu kredytu refinansowego na inwestycje centralne w wyniku spłat rat kredytu w 2012 r.

Ponadto, w 2012 r. nastąpił spadek przychodów z tytułu odsetek od rachunku bieżącego w MFW oraz transzy rezerwowej o 20.738,2 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne przychody*. Jednocześnie NBP odnotował wzrost przychodów z tytułu odsetek od pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB o 1.225,5 tys. zł wykazywanych w pozycji *Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek* (por. Nota 2).

Wysokość średniorocznych kursów złotego do podstawowych walut obcych w latach 2011-2012 przedstawiono poniżej.

w złotych	Kurs średnioroczny			
	2011	2012	Zmiana	
USD	2,9634	3,2570	0,2936	9,9%
EUR	4,1198	4,1850	0,0652	1,6%
GBP	4,7460	5,1597	0,4137	8,7%
AUD	3,0557	3,3712	0,3155	10,3%
NOK	0,5283	0,5597	0,0314	5,9%

Nota 30 Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	2 145 899,2	3 504 051,9	1 358 152,7	63,3%
Koszty odsetek i dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	4 086 416,0	4 489 497,3	403 081,3	9,9%
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP, w tym	1 446 470,6	1 478 994,2	32 523,6	2,2%
- od rachunków w walutach obcych	187 202,4	82 694,1	-104 508,3	-55,8%
- od rachunków w walucie krajowej	1 259 268,2	1 396 300,1	137 031,9	10,9%
Inne koszty	24 007,0	6 952,4	-17 054,6	-71,0%
Razem	7 702 792,8	9 479 495,8	1 776 703,0	23,1%

Pozycja obejmuje głównie koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. Nota 11), podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16) oraz od pozostałych rachunków bankowych prowadzonych przez NBP.

W 2012 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych o 1.358.152,7 tys. zł kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, głównie na skutek:
 - niższych poziomów rentowności papierów wartościowych,
 - wyższego udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych;jednocześnie na wyższe koszty premii wpłynęły:
 - wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29),
 - zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – deprecjacja złotego w stosunku do USD, EUR, GBP i AUD (por. Nota 29 – zestawienie kursów średniorocznych).
- wyższych o 403.081,3 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, wynikających ze:
 - wzrostu emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku; poziom operacji podstawowych w ujęciu średniorocznym wyniósł 94.343,4 mln zł w 2012 r. w porównaniu z 93.870,4 mln zł w 2011 r., natomiast dostrajających – 1.626,8 mln zł w 2012 r. w porównaniu z 1.407,1 mln zł w 2011 r.⁶,
 - wzrostu średniorocznego poziomu stopy referencyjnej określającej rentowność bonów pieniężnych – z 4,22% w 2011 r. do 4,61% w 2012 r.
- wyższych o 32.523,6 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP. Zmiana ta była głównie efektem wzrostu kosztów odsetek od rezerw obowiązkowych banków przy jednoczesnym spadku kosztów odsetek od rachunków bieżących sektora instytucji rządowych i samorządowych prowadzonych w walutach obcych.

Ponadto, w 2012 r. wystąpił spadek kosztów odsetek od zobowiązań wobec MFW z tytułu alokacji SDR o 17.068,3 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne koszty* (por. Nota 17).

⁶ Do wyliczenia wielkości średniorocznych uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

Nota 31 Przychody z operacji finansowych

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	7 293 367,6	6 988 671,8	-304 695,8	-4,2%
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	3 828 465,1	3 687 649,7	-140 815,4	-3,7%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	3 224 720,1	3 152 671,4	-72 048,7	-2,2%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	603 745,0	534 978,3	-68 766,7	-11,4%
Pozostałe przychody z operacji finansowych	6,3	12,7	6,4	101,6%
Razem	11 121 839,0	10 676 334,2	-445 504,8	-4,0%

Pozycja obejmuje głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2012 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych dodatnich zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w EUR i AUD przy jednocześnie wyższych różnicach z transakcji w USD i GBP,
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD przy jednocześnie wyższych różnicach z tego samego typu transakcji w EUR i AUD,
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w GBP przy jednocześnie wyższych różnicach z tego samego typu transakcji w AUD.

Nota 32 Koszty operacji finansowych

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	685 741,6	77 392,3	-608 349,3	-88,7%
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	656 085,4	415 706,5	-240 378,9	-36,6%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	520 449,7	333 059,2	-187 390,5	-36,0%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	135 635,7	82 647,3	-52 988,4	-39,1%
Pozostałe koszty operacji finansowych	12,5	2,0	-10,5	-84,0%
Razem	1 341 839,5	493 100,8	-848 738,7	-63,3%

Pozycja obejmuje głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2012 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych ujemnych zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w USD i EUR,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w EUR, GBP i USD,
- niższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na oprocentowane dłużne papiery wartościowe w GBP.

Nota 33 Koszty niezrealizowane

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	0,0	749 928,2	749 928,2	-
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	278,6	84 898,5	84 619,9	30 373,3%
- z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	228,4	84 624,6	84 396,2	36 951,1%
- z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych	50,2	273,9	223,7	445,6%
Razem	278,6	834 826,7	834 548,1	299 550,6%

W 2012 r. kwota kosztów była głównie efektem wystąpienia na 31.12.2012 ujemnych różnic z wyceny kursowej walut obcych.

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (por. Nota 22). W 2012 r. ujemne różnice z wyceny kursowej dotyczyły głównie następujących walut obcych: BRL, EUR, MXN i SDR.

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2012 ujemne różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie dłużnych papierów wartościowych w GBP, EUR, USD i NOK.

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

Nota 34 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2012 r. przychody w wysokości 376.114,3 tys. zł były wynikiem aktualizacji kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23).

Nota 35 Przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie przychody z opłat i prowizji za wykonanie przez NBP zleceń płatniczych, prowadzenie rachunków bankowych oraz uczestnictwo w systemie TARGET2.

W 2012 r. pozycja wyniosła 34.626,1 tys. zł i była o 862,8 tys. zł (2,4%) niższa w porównaniu z 2011 r.

Nota 36 Koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje koszty opłat i prowizji ponoszonych przez NBP:

- z tytułu prowadzonej przez inne banki na rzecz NBP zastępczej obsługi kasowej budżetu państwa (w miejscowościach, w których NBP nie posiada oddziałów okręgowych),
- z tytułu uczestnictwa w systemie TARGET2,
- za prowadzenie rachunków NBP w walutach obcych za granicą,
- za wykonanie własnych zleceń płatniczych.

Ponadto, w 2012 r. w pozycji ujęto koszty opłat obowiązujących na rynkach finansowych krajów rozwijających się (por. Nota 3).

W 2012 r. pozycja wyniosła 144.110,3 tys. zł i była o 107.719,3 tys. zł (296,0%) wyższa w porównaniu z 2011 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem poniesienia kosztów związanych z wyżej wymienionymi opłatami, dotyczącymi rynków finansowych krajów rozwijających się.

Nota 37 Przychody z tytułu akcji i udziałów

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach krajowych	62 502,5	8 673,0	-53 829,5	-86,1%
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych	10 280,8	12 553,6	2 272,8	22,1%
Razem	72 783,3	21 226,6	-51 556,7	-70,8%

Pozycja obejmuje głównie przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

Na 31.12.2012 przychody stanowiły głównie sumę wpływów z tytułu dywidend od posiadanych akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

Nota 38 Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz sprzedaży usług informatycznych. Ponadto w 2012 r. w pozycji ujęto przychody z tytułu otrzymania należnej części zysku ze sprzedaży przez MFW części zasobu złota.

W 2012 r. pozycja wyniosła 148.958,2 tys. zł i była o 193.638,0 tys. zł (56,5%) niższa w porównaniu z 2011 r. Wyższe przychody w 2011 r. zostały spowodowane głównie wystąpieniem przychodów z rozliczenia emisji wycofanej w kwocie 172.093,0 tys. zł, w związku z ustawą o denominacji złotego z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 386 i z 1995 r. Nr 16, poz. 79).

Nota 39 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje koszty wynagrodzeń pracowników, koszty narzutów na wynagrodzenia, a także koszty rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

W 2012 r. pozycja wyniosła 457.198,0 tys. zł i była o 27.262,9 tys. zł (6,3%) wyższa w porównaniu z 2011 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych o 16.753,8 tys. zł kosztów wynagrodzeń, jak również wyższych kosztów narzutów na wynagrodzenia o 5.992,9 tys. zł, zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową.

Nota 40 Koszty administracyjne

<i>w tys. złotych</i>	2011	2012	Zmiana	
Zużycie materiałów i energii	33 903,5	34 593,2	689,7	2,0%
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	12 248,0	13 812,6	1 564,6	12,8%
Podróże służbowe	6 870,6	7 430,9	560,3	8,2%
Usługi obce	152 493,0	158 082,9	5 589,9	3,7%
Podatki i opłaty	15 234,6	20 985,4	5 750,8	37,7%
Odpisy na fundusze specjalne	4 759,6	4 723,9	-35,7	-0,8%
Pozostałe koszty administracyjne	33 761,4	29 630,2	-4 131,2	-12,2%
Razem	259 270,7	269 259,1	9 988,4	3,9%

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia kosztów podatków i opłat oraz kosztów usług obcych przy jednoczesnym zmniejszeniu pozostałych kosztów administracyjnych.

Nota 41 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2011	2012	Zmiana	
Koszty amortyzacji środków trwałych	63 457,2	56 259,8	-7 197,4	-11,3%
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	13 887,8	12 588,5	-1 299,3	-9,4%
Razem	77 345,0	68 848,3	-8 496,7	-11,0%

W 2012 r. koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji budynków i lokali oraz maszyn i urządzeń, natomiast koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowania komputerowego.

Nota 42 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2012 r. pozycja wyniosła 267.436,2 tys. zł i była o 5.387,9 tys. zł (2,1%) wyższa w porównaniu z 2011 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji monet w związku ze wzrostem zamówień na monety powszechnego obiegu, wynikających z konieczności zapewnienia płynności rozliczeń poprzez dostarczenie do obiegu monet o wartości nominalnej od 1 gr do 1 zł, przy jednoczesnym:
- zmniejszeniu kosztów emisji banknotów w związku z racjonalizacją zapasów banknotów powszechnego obiegu i zmniejszonymi zamówieniami na ich dostawę.

Nota 43 Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich.

W 2012 r. pozycja wyniosła 16.500,3 tys. zł i była o 3.102,3 tys. zł (15,8%) niższa w porównaniu z 2011 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia powyższych kosztów w związku z mniejszą sprzedażą wartości kolekcjonerskich.

Nota 44 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Zysk NBP za 2012 r. wyniósł 5.541.094,6 tys. zł i był o 3.096.047,0 tys. zł (35,8%) niższy w porównaniu z 2011 r.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP zostanie podzielony (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 277.054,7 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 5.264.039,9 tys. zł.

9. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

Nota 45 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

Obowiązująca na dzień 31 grudnia 2012 r. Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 19.166.000,0 tys. SDR została przyznana Polsce w dniu 21 stycznia 2011 r. przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW na okres dwóch lat (to jest do 20 stycznia 2013 r.). Dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej był Rząd RP, a NBP pełnił rolę agenta finansowego Rządu.

W dniu 18 stycznia 2013 r. Rada Dyrektorów Wykonawczych MFW zaakceptowała wniosek Polski o ponowne udzielenie dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej w wysokości 22.000.000,0 tys. SDR. Rzeczpospolita Polska uzyskała dostęp do tego instrumentu MFW na okres dwóch lat (to jest do 17 stycznia 2015 r.). Podobnie jak w przypadku instrumentu udostępnionego Polsce w 2011 r. dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd RP, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 46 Fundacja NBP

W dniu 10 sierpnia 2009 r. została ustanowiona przez NBP Fundacja Narodowego Banku Polskiego, której głównym statutowym celem jest wspieranie działań promujących rozwój nauk ekonomicznych i edukacji ekonomicznej. W dniu 31 sierpnia 2009 r. została ona wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego. Fundusz założycielski Fundacji NBP wynosił 1.500,0 tys. zł, z czego na działalność gospodarczą przeznaczono 750,0 tys. zł.

Nota 47 Zdarzenia po dacie bilansu

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6,27 mld EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW.

10. RYZYKO FINANSOWE I OPERACYJNE

W NBP funkcjonuje zintegrowany system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych, osiągnięcie celów banku.

Obejmuje on trzy integralnie ze sobą powiązane poziomy:

- zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym we wszystkich jednostkach organizacyjnych NBP, dokonywane przez dyrektorów tych jednostek, przy współpracy tzw. menedżerów ryzyka,
- działalność wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych:
 - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem finansowym,
 - Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, do zadań którego należy m. in. opracowywanie projektów zasad i metodyk dotyczących ryzyka operacyjnego, monitorowanie i przeprowadzanie analiz z zakresu ryzyka operacyjnego i ryzyka zgodności w NBP, wdrażanie nowych narzędzi, raportowanie o ryzyku operacyjnym i zgodności w skali banku,
 - Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem, która m. in. ocenia efektywność zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego banku i wydaje rekomendacje w tym zakresie,
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach systemu zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

10.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów i ograniczeń inwestycyjnych, a ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

10.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań, w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami walutowymi

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. W 2012 r. NBP rozpoczął, na niewielką skalę, inwestycje na rynku obligacji korporacyjnych denominowanych w USD. Udział lokat w rezerwach walutowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

Wspierając płynność systemu finansowego NBP udostępnia bankom krajowym kredyt lombardowy, kredyt techniczny oraz kredyt w ciągu dnia w euro.

Zarządzanie ryzykiem w wymienionych operacjach koncentruje się na określeniu listy papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie, a także jego wymaganego poziomu, określonego poprzez współczynnik redukcji wartości papierów wartościowych (tzw. *haircut*).

Celem stosowania *haircutu* jest zmniejszenie prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu w efekcie spadku ceny rynkowej papierów wartościowych i/lub niekorzystnych zmian kursowych.

Podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki w operacjach kredytowych są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP nominowane w złotych, przy czym lista papierów wartościowych akceptowanych jako zabezpieczenie obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych - listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także papiery skarbowe nominowane w EUR.

Poziom współczynnika redukcji wartości zabezpieczenia w przypadku kredytu lombardowego i technicznego ustalany jest w oparciu o relację cen rynkowych papierów wartościowych do ich wartości nominalnej. Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

10.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

10.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration* określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom *modified duration* rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań.

W warunkach utrzymywania się kryzysu fiskalnego w strefie euro oraz osłabiających się perspektyw globalnej gospodarki, w 2012 r. nastąpił spadek rentowności rządowych papierów wartościowych, o mniejszej jednak skali niż w 2011 r.

10.1.4. Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań.

W 2012 r. utrzymana została struktura walutowa benchmarku z 2011 r. obejmująca: 36% USD, 32% EUR, 15% GBP, 10% AUD i 7% NOK. Jednocześnie rozpoczęto inwestycje na rynku rządowych brazylijskich i meksykańskich papierów wartościowych (łącznie 1% rezerw walutowych na koniec 2012 r.).

W 2012 r., wraz z rozwojem europejskich mechanizmów wsparcia finansowego dla krajów doświadczających problemów fiskalnych, zmienność kursów walutowych uległa obniżeniu, w przypadku większości par walutowych powracając do poziomu notowanego przed kryzysem *subprime*.

10.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych w NBP, wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania istniejących w NBP zasobów, w tym głównie systemów teleinformatycznych, mienia, kadry pracowniczej lub przepisów prawa wewnętrznego, a także spowodowanych wystąpieniem zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, awarią albo błędem pracownika. Ryzyko operacyjne obejmuje następujące podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, ryzyko zarządzania.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega w szczególności na:

- bieżącym identyfikowaniu, analizie i pomiarze poziomu ryzyka operacyjnego,
- doborze i stosowaniu mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- akceptacji istniejącego poziomu ryzyka operacyjnego oraz w przypadku jej braku – poszukiwaniu dodatkowych mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne,
- dokonywaniu niezbędnych zmian w zakresie organizacji pracy, tworzenia warunków do pełnej i terminowej realizacji zadań, gospodarowania posiadanymi zasobami oraz ustalania wewnętrznych procedur mających na celu eliminację, przeniesienie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego.

W NBP stosuje się różne sposoby ograniczania ryzyka, zapobiegania występowaniu incydentów⁷ oraz ograniczania ich ewentualnych skutków. Do mechanizmów tych należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- system limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne, fizyczne i elektroniczne,
- kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W zakresie ograniczania występowania incydentów, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niewielkie, ale potencjalne skutki bardzo wysokie, utworzony został Plan Ciągłości Działania NBP (PCD-NBP). Obowiązuje on dla następujących funkcji krytycznych:

- rozliczenie płatności w systemach SORBNET i NBP-PHA,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- obsługa posiadacza rachunku,
- realizacja polityki pieniężnej i kursowej,
- wykonywanie zadań agenta emisji skarbowych papierów wartościowych oraz prowadzenie Rejestru Papierów Wartościowych,
- zaopatrywanie banków w znaki pieniężne.

⁷ Jednorazowe zdarzenie polegające na nieprawidłowym działaniu zasobów NBP lub zdarzenie zewnętrzne, powodujące lub mogące powodować negatywne skutki materialne lub niematerialne dla NBP.

DYREKTOR DEPARTAMENTU
OPERACYJNO-RACHUNKOWEGO
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Grażyna Gielecińska

ZARZĄD
NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziański
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Jakub Skiba
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2013